

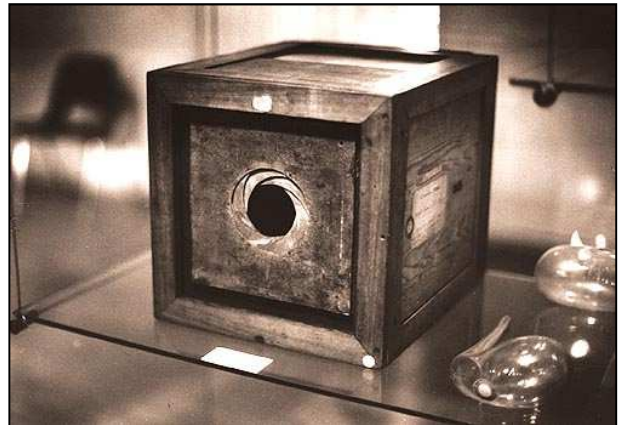
Tudomány- és technikatörténet CD-ROM-on V.

A 19. század nagy tudományos és technikai találmányainak egyike a *fényképezés*, amely átformálta a sajtót, betört a művészetek templomába, a tömegek szórakozásává vált, nagy üzletet hozott sokak számára, tudósított a harcmezőkről, szolgált a tudományt, és a politikai harc fegyvere lett – írja a 2000-ben kiadott mű előszavában a szerzőpáros: *Szarka Klára* és *Fejér Zoltán*. Az azonos címmel 1999-ben megjelent könyv interaktív CD-változata e találmány másfél száz éves történetét, a fényképezés meghatározó személyiségeit és a technikai fejlődés menetét mutatja be, valamint ezek több szempontú megismerésének céljából értékes mutatókat és képtárakat tartalmaz.

A *fotográfia története* címet viselő I. rész a huszadik század végéig 8 fejezetben foglalja össze a jellemző, a fontos és fordulatot hozó eseményeket. A *Kezdetek* a laterna magicától a dagerrotípiáig tartó fejlődésről, különösen *Niepce*, *Daguerre* és *Talbot* munkásságáról; a *Lelopható* az egész világ fejezet a műfaj üzlettelé válásának folyamatáról és a festészetre gyakorolt hatásáról, továbbá az első hazai fotográfusokról; a *Festői hatások* az önálló műfajjá kristályosodás útkereséseiről; A „*tiszta folyó*” felé a portréforradalomról és a mindent felforgató avantgádról, a dokumentum- és szociofotóról, a megszülető reklámról és a magyaros stílusról; *Az új műfaj születik: a képriport* a fotózsurnalizmus kialakulásáról és rangjáról; *Az emberiség egy nagy család* a művészi fotózásról és világhírvé vált magyarokról; a *Hazai tükör* szervezetekről és kiadványokról, a fotó műtárgyszerepéről; a *Szolgáltatás és művészet* a legújabb irányzatokról ad átfogó képet.

A *Technikatörténet* elnevezésű II. rész fejezetei a *Hőskor*, *Kibontakozás*, *Újabb térhódítások*, *A mindent átalakító kisfilm*, *A mindenben eluralkodó technika térhódítása* címetek viselik. E fejezetek áttekintik az első eszközök és eljárások megszületését, a szárazlemezek megjelenését és elterjedését, a különböző objektívek kialakulását és fajtáit, az egyes fényképezőgép-típusokat, a kisfilmes

fényképezés hatását a fototechnikára, a fejlesztések eredményeként feltalált színes fényképezés lényegét, a világítástechnika irányzatait, a képkidolgozások és -módosítások jelentőségét, *Petzval József*, *Veres Ferenc*, *Gáspár Béla*, a *Riszdorfer testvérek*, *Mihályi József* és *Dulovits Jenő* munkásságát. A két részhez a szerzők összesen 36, ezen belül 26 történeti és 10 technikai bibliográfiai tételt ajánlanak az olvasó figyelmébe.

1. ábra *Niepce* egyik camera obscurája

A *Névmutató* *E. Abbétól* *E. Buschig*, *Calderoni Istvántól* *Z. Curtizig*, *Daguerre-től* *Dulovits Jenőig*, *T. Eakinstól* *P. W. Fryig*, *Gábor Dénestől* *H. Irwinig*, *Jármay Gusztávtól* *P. Nüchterleinig*, továbbá *Szóllósy Kálmánig*, *Tabák Lajostól* *Vydarény Ivánig*, *E. J. Walktól* *W. Zshokke-ig* 369 olyan alkotó nevével tartalmazza, akik meghatározó szerepet játszottak e technika és műfaj megteremtésében és sikerre vitelében. E nevekre kattintva pedig megjelenik az adott kor, esemény vagy technikai eljárás, amely hozzájuk fűződik. Ugyanezen az elven alapul a *Tárgymutató*, amelyben az anasztigmátoktól a diorámaig, a háromszín-eljárástól a kalotípiáig, a szociofotótól a zárszerkezetekig 70 tárgyszó ad segítséget az ismeretek további gazdagításához.

2. ábra Székely Aladár: Önarckép

A *Képek, illusztrációk* címet viselő, 76 tételt tartalmazó adatbázisban részben a fényképészet műfajának legjobb alkotásait (pl. *Boros József* 1850 körül készített Női képmás bársony mentében

című képét), részben különleges korabeli dokumentumok anyagát (pl. az 1929-es berlini Film- és Fotókiállítás plakátját), részben a legjellemzőbb technikai eszközöket (pl. az 1951-ben gyártott 24 × 36-os távmérős Nikont) ismerheti meg a kíváncsi olvasó.

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatásával és a Magyar Fotóművészek Szövetsége szakmai közreműködésével készült, a Műszaki Könyvkiadó és a WebDesign Kft. közös kiadásában megjelent kiadvány a fentiekén túl további csemegékkal is szolgál, hiszen az előszóban szereplő www.webdesign.hu/mfsz honlapra kattintva naprakész információk találhatók a hazai és nemzetközi fotográfiai eseményekről, pályázati lehetőségekről, oktatási és képzési programokról, a világban fellelhető legfontosabb, legérdekesebb webhelyekről. A szerzők mellett Eifert János képszerkesztő és *Pothorány Gyula* felelős szerkesztő nevét említjük meg, akik szakértelmükkel a művet nemcsak hasznos olvasmánnyá, de a fotográfia világába történő érdekes és kalandos utazássá is avatták. (A kiadvány a kiadóban vásárolható meg 2950 Ft áfás áron.)

Árkos Iván
(BME OMIKK)